

15-2018 Primærrensing – status og resultater 10 år etter

Forslagsstiller

Norsk Vanns sekretariat

Målsetting for prosjektet

Målet med prosjektet er å følge opp/undersøke hvordan det har gått med renseanleggene bygget basert på primærrens rapporten fra 2005. Hvor mange anlegg oppfyller rensekravene i dag og hvilken type anlegg er valgt. Utfordringer og løsninger drøftes og erfaringer med drift av anlegget skal samles inn og systematiseres.

Bakgrunn

Miljødirektoratets og Fylkesmannens tilsynsaksjon i 2014/2015 fant at 44 % av avløpsrenseanleggene ikke oppfyller rensekravene noe som er dårligere enn tidligere aksjoner. Mange av disse anleggene er anlegg som har primærrensekrav fra fylkesmannen og de klarer ikke å oppfylle kravene med den teknologi som de har tatt i bruk per i dag. Det er ønskelig å finne mer ut av hvorfor anleggene ikke klarer rensekravene og hva som evt. må til. Vi ønsker å finne ut av hvorfor, er anleggene feildimensjonert, er det valgt feil løsning, eller klarer ikke leverandørene å levere det som bestilles. Er anleggene ikke i stand til å rense avløpsvannet tilstrekkelig. Det foreligger nå endel erfaringer med ulike siltyper og andre prosesser hvor det vil være nyttig å sammenstille disse erfaringene for å veilede kommuner som står foran investeringer i nye anlegg for å oppfylle rensekravene. Mange av anleggene som er bygd har også problemer med dokumentasjon av renseeffekten. Data fra ca. 50 mekaniske renseanlegg viser at halvparten overskrider nivåene for fjerning av partikler (SS) og 1/3 for organisk stoff (BOF5) målt som gjennomsnitt. Enda flere overskrider kravene til rensing, da disse skal være oppfylt i minst 90% av tiden. Det vil si at hhv 10 av 12 og 21 av 24 prøver skal overholde kravene. Dette er basert på ulike antall analyser og på prøver som synes å være av varierende kvalitet. Det rapporteres gjennomsnittlige renseeffekter over året på mellom 0 og 92% for SS og -12 og 92 % for BOF.

Mange anlegg har i tillegg problemer med å dokumentere hvilken renseeffekt de har, da prøvetaking og -håndtering ikke synes å være av god nok kvalitet. Det kan være vanskelig å analysere på både SS og BOF, spesielt på innløpsprøver. Laboratoriene opererer gjerne med analyseusikkerheter på 30 – 40 %. Dette stiller store krav til både prøvetaking og antall prøver som må ligge til grunn før et sikkert bilde kan etableres.

I 2005 kom rapporten primærrensing utgitt av SFT og finansiert av Miljødepartementet. Denne rapporten omhandler primærrensing av kommunalt avløpsvann. Den gir anvisninger til kommuner, anleggseiere og utstyrsleverandører om hvordan slike anlegg bør planlegges, utformes og drives for å klare de krav til primærrensing som forurensningsmyndighetene har fastlagt. Prosjektet som foreslås er en oppfølging av denne rapporten.

Prosjektinnhold

Prosjektet tenkes gjennomført ved at det samles inn data fra eksisterende mekaniske anlegg med primærrensekrav og sammenstille disse. Hva er utfordringene, er det noen fellestrekk og hva kan gjøres for å forbedre anleggene. Hvilke anbefalinger kan gis til de som planlegger bygging av nye anlegg.

Følgende punkter bør inngå i prosjektet:

- Oppstartsmøte med styringsgruppa for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses.
- Identifisere renseanlegg som kan være med i erfaringsstudien
- Etablere en referanse/prosjektgruppe med anleggseiere med mekaniske RA som kan bidra med analyseresultater og erfaringer
- Samle inn data og analysere
- Workshop for framlegging av foreløpig rapport for styrings- og referansegruppen
- Revidere rapporten
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppen og rådgiver for å behandle endelig rapport og avtale videre oppfølging av rapporten.
- Markedsføre og implementere resultatene

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med minst 4 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns avløpskomité. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes minst 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf. Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 850 000 og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt. Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
Faglig utredning og rapportering	600 000
Møter styrings-/referansegrupper	50 000
Trykking og formidling	60 000
Prosjektadministrasjon	100 000
Uforutsett	40 000
Totalt	850 000

Finansiering	
Norsk Vann prosjekt	850 000
Ekstern	-
Totalt	850 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Kost/nytte

Mange av dagens mekaniske renseanlegg med primærrensekraft oppfyller ikke rensekraftene og det er behov for å se nærmere på hvorfor de ikke fungerer. Ved å gå gjennom eksisterende anlegg og renseresultatene fra disse vil man få et bilde av hvilke utfordringer som gjelder og dermed skaffe kunnskap om hvordan nye anlegg bør bygges for å unngå samme utfordringer med rensekraftene.

Tidsplan

Prosjektet planlegges gjennomført med oppstart i april 2018 og ferdigstilling april 2019.

Rapportering og informasjon

Prosjektet rapporteres i form av en Norsk Vann rapport. Til markedsføring av resultatene utarbeides 2-siders informasjonsark samt artikkel.

Deltakerne i Norsk Vanns prosjektsystem mottar et eksemplar av rapporten fra prosjektet, og 2-siders informasjonsark benyttes til utstrakt spredning av resultatene på konferanser mv. Resultatene fra prosjektet presenteres dessuten i Vannspeilet og på norskvann.no. En faglig basert artikkel sendes relevante tidsskrifter som Kommunal Rapport, VANN, Kommunalteknikk, Teknisk Ukeblad mv. Norsk Vann retter en henvendelse til berørte myndigheter om anbefalinger som evt. fremkommer i prosjektet.

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Ja,
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	Kategori a
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Ja
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	Ja
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	Ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	Nei

Hamar, 28. september. 2017
Arnhild Krogh
Norsk Vann

Direktørens forslag til prioritering for 2018:

Utsettes til ny vurdering i 2018, grunnet behovet for stram prioritering.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Samfunnskomiteens støtter direktørens innstilling.

Avløpskomitéen:

Prosjektet bør gjennomføres i 2018. Primærrensing er viktig for mange anlegg langs hele kysten.

Vannkomitéen:

Prosjektet bør gjennomføres i 2018. Resultatene fra prosjektet må tas inn i dimensjoneringsrapporten (prosjekt 2-2018). Følgelig bør konklusjonene fra primærrensprosjektet foreligge før dimensjoneringsrapporten ferdigstilles.

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2018. Primærrensprosjektet er pekt på som et viktig grunnlag for dimensjoneringsrapporten (prosjekt 2-2018). Videre vil erfaringsinnhenting og kunnskapsdeling ha stor verdi for mange anleggseiere hvor anleggene ikke klarer å oppfylle rensekravet. Gjennomføringen av prosjektet koordineres med prosjekt 2-2018, og følgelig reduseres rammene for prosjektet til kr. 700.000,-.